

Rozhovor redakčnej rady časopisu Sociálna práca/Sociálna práca s vedúcou Katedry vzdelávania dospelých a sociálnej práce FF PU v Prešove
prof. PhDr. Annou Tokárovou, CSc. o študijnom odbore sociálna práca a o katedre.

(publikovaný pod názvom Školy se predstavují. KVDaSP FF PU: K povinne voliteľným predmetom patrí Terapia a výchova dobrodružstvom a zážitkom. In *Sociálna práca/Sociálna práca*, 2004, č. 3, s. 136 – 146. ISSN: 123-624).

V ďalšom díle našej rubriky sme zamierili na Slovensko. Predstavíme Vám Katedru vzdelávania dospelých a sociálnej práce Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, o ktorej sme hovorili s vedúcou katedry profesorkou PhDr. Annou Tokárovou, CSc.

Kdy byla vaše katedra založena? Kto stál u jejého zrodu?

Katedra vzdelávania dospelých a sociálnej práce na FF PU v Prešove, ktorá garantuje študijný odbor sociálna práca má 40-ročnú tradíciu v príprave vysokoškolských odborníkov v oblasti výchovy a vzdelávania dospelých a 14-ročnú v zmysle súčasného poňatia sociálnej práce.

Začiatky katedry sú datované rokom 1964, keď vznikla katedra osvetu a pedagogiky dospelých – prvá svojho druhu na Slovensku. Vývoj katedry bol od samého začiatku až po súčasnosť poznamenaný častými organizačnými zmenami: v názve katedry, študijného odboru, v študijných programoch. Zmeny v obsahu štúdia súviseli s tým, že vníkal a vyvíjal sa nový, netradičný odbor s výraznou väzbou na meniace sa spoločensko-ekonomické potreby a podmienky.

Pri zrode katedry stál PhDr. Ján Misál a jej koncepciu ďalej rozvíjali vedúci katedier PhDr. Štefan Merešš, CSc., PhDr. Ing. Jozef Kubovský, doc. PhDr. František Karšay, CSc., prof. PhDr. Andrej Čuma, CSc., doc. PhDr. Marta Bačová, CSc. a prof. PhDr. Anna Tokárová, CSc. Základy študijného odboru Sociálna práca sa začali vytvárať od roku 1990, keď sme v študijnom odbore Vzdelávanie dospelých (terajší názov Andragogika) vytvorili tri špecializácie: sociálna práca, personálny manažment a kulturológia (v 5. - 10. semestri).

V roku 1996, keď sa z pôvodnej Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach vyčleňovala samostatná Prešovská univerzita v Prešove, sa na báze týchto špecializácií vytvorili tri samostatné študijné odbory. Materská katedra vzdelávania dospelých sa premenovala na Katedru vzdelávania dospelých a sociálnej práce a v školskom roku 1997/98 boli prijatí prví študenti do 5-ročného magisterského štúdia dvoch samostatných odborov andragogika a sociálna práca. Pritom postupne a súbežne s novými odbormi ukončoval svoju existenciu odbor vzdelávanie dospelých v uvedených špecializáciách.

Donedávna mala katedra 10 členov, v poslednom čase dostáva priestor pre personálny rozvoj a tak od školského roka 2004/5 bude mať 16 interných členov. Na výučbe v odboroch sociálna práca a andragogika sa podieľa každý semester aj okolo 20 učiteľov z ďalších katedier filozofickej fakulty, iných univerzít a odborníkov z praxe. V tomto roku, keď katedra oslavuje 40. výročie svojho vzniku, má vyše 1 600 absolventov.

Jaké je zaměření katedry?

Katedra garantuje obidva študijné odbory (v dennom štúdiu i v štúdiu popri zamestnaní - ŠPZ). Absolventi odboru sociálna práca i andragogika môžu pokračovať v rigoróznom štúdiu, ktoré končí získaním titulu PhDr. Doktorandské štúdium môžu absolventi študovať na fakultách iných univerzít, kde sú zriadené Spoločné odborové komisie pre doktorandské štúdium: v odbore andragogika na Katedre andragogiky FF UK v Bratislave a v odbore

sociálna práca na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity.

Obsah odboru sociálna práca na našej katedre je zameraný na poskytnutie všeobecne profilovanej kvalifikácie sociálneho pracovníka. Štruktúru obsahu v 1.–6. semestri tvoria vybrané základné disciplíny filozofických, psychologických, pedagogických, andragogických, sociologických, právnych a ekonomických vied, ktoré umožňujú pochopenie podstaty a významu sociálnej práce s jednotlivcom a skupinou. Ďalšie semestre sú zamerané na prehĺbovanie poznatkov z vybraných aplikovaných vied o človeku a spoločnosti, na štúdium sociálno-ekonomických javov, ktoré súvisia so životom a problémami rizikových skupín a činnosťou inštitúcií sociálnej pomoci. Od budúceho školského roka, po predpokladanej akreditácii fakulty, bude štúdium sociálnej práce i andragogiky dvojstupňové – bakalárske a magisterské a bude sa realizovať formou kreditového štúdia. O získanie práva na tretí stupeň - doktorandské štúdium sa katedra práve v tomto čase uchádza – predkladá potrebné materiály do Akreditačnej komisie Vlády SR.

Vedecký výskum katedry je zameraný na rozvíjanie teoretických základov andragogiky i sociálnej práce a na uplatňovanie jeho výsledkov vo vyučovacom procese a spoločenskej praxi. V posledných rokoch sa výskum sústreďuje najmä na problematiku rozvoja ľudského potenciálu, profesionalizácie v oblasti vzdelávania dospelých a sociálnej práce, rovnosti príležitostí, rodových štúdií a najmä na kvalitu života. Katedra riešila a rieši viaceré grantové ulohy VEGA a pravidelne usporiada vedecké konferencie s medzinárodnou účasťou v spolupráci s významnými inštitúciami (Úrad vlády SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Asociácia inštitúcií vzdelávania dospelých v SR (AIVD), Asociácia vzdelávateľov v sociálnej práci v SR (AVvSP), Akadémia vzdelávania a i.).

Konferencií sa každoročne zúčastňujú aj zástupcovia profesijných združení pomáhajúcich profesií z Českej republiky a Poľska. Z týchto konferencií sme vydali viaceré zborníky (*pozn. webmastra, od roku 2006 sú mnohé aj s novšími zborníkmi stiahnuteľné na webstránke katedry - v časti Download):

- Sociálna práca a ľudské práva (1997),
- Sociálna práca - ľudské práva - vzdelávanie dospelých, I, II (1998, 1999), - stiahnuteľný
- Sociálny potenciál človeka – možnosti a obmedzenia vzdelávania dospelých a sociálnej práce (2000),
- Kvalita života a ľudské práva v kontextoch sociálnej práce a vzdelávania dospelých (2002), - stiahnuteľný
- Zlepšenie podmienok pre vstup mladých Rómov na trh práce (2003) - stiahnuteľný.

Koncom novembra 2004 poriadame ďalšiu konferenciu s medzinárodnou účasťou na tému kvalita života (informácia je na internetovej stránke katedry www.ff.unipo.sk/kvdsp). (* pozn. webmastra - viac informácií o realizovaných konferenciách nájdete na webstránke katedry v časti - Katedra / Konferencie).

Katedra sa usiluje o tvorbu učebných textov, učebníc a monografií, aby sa tak postupne riešil problém s nedostatkom, resp. so zastaralosťou základnej študijnej literatúry. V spolupráci a na podnet AVvSP sme vydali celoslovenskú učebnicu sociálnej práce TOKÁROVÁ, A. a kol.: Sociálna práca. Kapitoly z dejín, teórie a metodiky sociálnej práce (2002). Na jej tvorbe spolupracovalo 20 autorov – renomovaných odborníkov z praxe sociálnej sféry a učiteľov zo všetkých fakúlt, na ktorých sa študuje sociálna práca. Učebnica bola ocenená Cenou rektora Prešovskej univerzity za rok 2002 a vyšla už v druhom vydaní.

Členovia katedry vydali v poslednom desaťročí publikácie:

- KREDÁTUS, J. Diagnóza: abstinencia. Kapitoly o alkohole, alkoholizme a abstinencii (1995),
- KREDÁTUS, J. Nevstupuj do začarovaného kruhu drogy. Kapitoly o fajčení, alkoholizme a drogových závislostiach (1999),
- TOKÁROVÁ, A. a kol.: Kapitoly zo sociálnej práce (2000),
- KONEČNÝ, S. a kol.: Monitorovanie chudoby na miestnej úrovni. Partnerská spolupráca pri riešení chudoby a sociálneho vylúčenia • (2000),
- ŽIAKOVÁ, E., ČECHOVÁ, J., KREDÁTUS, J.: Psychosociálne aspekty sociálnej práce (2001),
- FRK, V., KREDÁTUS, J.: Komunikácia v personálnej a sociálnej praxi (2002),
- BALOGOVÁ, B., GERKA, M., ALEŠ, P.: Úvod do štúdia sociálnej práce (2002),
- FRK, V., PIROHOVÁ, I.: Vzdelávateľ dospelých v profesijnom vzdelávaní zamestnancov (2003),
- BALOGOVÁ, B., MATULAY, S., MATULAYOVÁ, T., ŽUPINA, M. Vybrané kapitoly zo sociálnej patológie (2003),
- FRK, V.: Systém a organizácia profesijného vzdelávania zamestnancov (2003),
- TOKÁROVÁ, A.: Vzdelanie žien na Slovensku. Spoločenské bariéry a stimuly v historickom priereze (2003),
- FRK, V. a kol.: Kvalita života v spektre andragogických a sociálno-psychologických disciplín (2003),
- KONEČNÝ S.: Miestna samospráva v Rakúsku a jej úlohy v sociálnej pomoci (2004).

Jaká je podoba praxe na Vaší katedře?

Vysokoškolská príprava je začiatkom profesionalizácie sociálneho pracovníka a vzdelávateľa dospelých (andragóga). Za optimálny model prípravy považujeme komplementárne prepojenie teoretickej a praktickej prípravy. Naša súčasná koncepcia praktickej prípravy nadväzuje vo svojej filozofii na tradície našej katedry a na bohaté skúsenosti, ktoré máme s organizovaním domácich a zahraničných praxí.

V súčasnosti sa odborná prax realizuje len v dennom štúdiu, ale uvažujeme o zavedení povinnej odbornej praxe aj v ŠPZ u tých študentov, ktorí sú nezamestnaní alebo nepracujú v oblasti vzdelávania dospelých a sociálnej práce. V dennom štúdiu sa realizujú viaceré formy praktickej prípravy – súvislá, priebežná, preddiplomová prax, exkurzie, dobrovoľnícka práca.

Študenti obidvoch odborov absolvujú počas semestra súvislú odbornú prax: v zimnom semestri prvého ročníka 5-dňovú a vo všetkých ďalších semestroch až po štvrtý ročník 10-dňovú, v 9. semestri absolvujú 15-dňovú preddiplomovú prax. Príprava a vyhodnocovanie odbornej praxe sa realizuje na seminároch k odbornej praxi, ktorú vedú garanti praxe. Počas celého štúdia absolvuje študent 90 pracovných dní odbornej praxe, čo pri 6 hodinách denne predstavuje 540 hodín. Ak k tomu pripočítame dobrovoľnícku prácu v rôznych organizáciách a združeniach (študenti pracujú v občianskom združení priateľov detských domovov Úsmev ako dar, Návrat, Barlička, v inštitúciách tretieho sektora, mnohí aj počas letných prázdnin „brigádujú“ v inštitúciách sociálnej pomoci) môžeme konštatovať, že náš absolvent má pred vstupom do zamestnania minimálne polročnú prax.

Túto skutočnosť by mali akceptovať aj ich budúci zamestnávateľia, pretože študenti majú odbornú prax zdokumentovanú - potvrdenú katedrou a príslušnými inštitúciami v portfóliu - tzv. manuáli praxe, ktorý sprevádza študenta na praxi počas celého štúdia. Katedra usmerňuje odbornú prax tým, že odporúča študentom prax v inštitúciách, s ktorými máme uzavretú

zmluvnú spoluprácu a tiež tým, že predpisuje typy praxe (inštitúcií) pre jednotlivé ročníky. Exkurzie nie sú povinné tak ako boli v minulosti, ale sporadicky ich poriadame väčšinou do inštitúcií v neďalekých miestach.

Za najväčší problém praktickej prípravy študentov považujeme skutočnosť, že neexistuje možnosť finančne honorovať supervízorov odbornej praxe v daných inštitúciách – tak ako je tomu pri štúdiu učiteľstva, medicíny a iných študijných odborov. Finančné problémy boli aj príčinou ďalšieho problému - pretrhnutie desaťročnej tradície medzinárodnej praxe, ktorú sme recipročne realizovali s Lodžskou univerzitou v Poľsku, ktorá prinášala obojstranný efekt.

V súčasnej dobe sa črtajú nové možnosti medzinárodnej odbornej praxe v rámci grantových projektov EÚ. Optimalizácia odbornej praxe patrí k prioritám našich ďalších zámerov. Výborným podnetom v tomto smere budú skúsenosti z iných katedier sociálnej práce, ktoré sú k dispozícii v zborníku z prvého odborného seminára k praktickej príprave sociálnych pracovníkov, ktorý zorganizovala Fakulta sociálnych vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre Odborná prax v príprave sociálnych pracovníkov(2003).

Spolupracujete s niektorou školou podobného zaměření? Jak?

Spolupracujeme s väčšinou katedier, na ktorých sa študuje andragogika i sociálna práca, a to priamo, ale aj prostredníctvom akcií spomínaných profesijných asociácií ako sú AIVD, AVsSP (vznik ktorej naša katedra iniciovala a spolu s Katedrou pedagogiky a sociálnej práce na PdF Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici založila), Slovenské pedagogická spoločnosť SAV, Slovenská sociologická spoločnosť SAV.

Osobitne aktívne spolupracujeme s katedrou andragogiky FF UK v Bratislave a s Pravoslávnu bohosloveckou fakultou Prešovskej univerzity, kde tiež existuje odbor sociálna práca a učiteľia našej katedry vyučujú niektoré predmety. V poslednom čase rozvíjame intenzívnejšiu spoluprácu tiež s Katedrou andragogiky a sociálnych vied Fakulty pozemného vojska Vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši, Katedrou pedagogiky FF UK, Katedrou sociálnej práce PdF UK v Bratislave a tiež s Katedrou pedagogiky PdF a Fakultou sociálnych vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre (oceňujeme, že usporiadala celoslovenské kolo študentskej vedeckej a odbornej činnosti v odbore sociálna práca).

Můžete přiblížit specifika, odlišnosti Vašej katedry?

Študijný odbor Sociálna práca na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity má viaceré špecifiká. Prvé spočíva v tom, že odbor Sociálna práca sa špecializuje najmä na sociálnu prácu s dospelými. Súvisí to s tým, že odbor Sociálna práca vznikol na báze odboru vzdelávanie dospelých a s faktom, že katedra garantuje obidva príbuzné študijné odbory (čo považujeme za veľmi šťastnú kombináciu odborov na jednom pracovisku).

Prejavuje sa to napríklad tým, že pri zadávaní tém ročníkových a diplomových prác na odbore sociálna práca preferujeme problematiku obdobia dospelosti a staroby (pritom, samozrejme nebránime záujemcom o problematiku detstva a dospievania). Aj v študijnom odbore Andragogika sa popri iných oblastiach praxe (kultúrno-výchovnej či personalistickej činnosti) venujeme sociálnej práci (rozvíjame teóriu sociálnej andragogiky).

V rámci študijného odboru andragogika majú študenti možnosť získať základné poznatky z odboru sociálna práca, napríklad v rámci povinných predmetov Teória a metódy sociálnej práce, Sociálna politika, Sociálne a zamestnanecké poradenstvo, Trh práce a nezamestnanosť. V rámci povinne voliteľných predmetov si môžu študenti vybrať hociktorý z predmetov

odboru Sociálna práca, ale aj opačne, študenti odboru sociálna práca si vyberajú predmety odboru andragogika.

Z tejto previazanosti obidvoch študijných odborov vyplýva ďalšie špecifikum našej katedry: predmetom vedeckého výskumu katedry sú prienikové problémy obidvoch študijných a vedných odborov a príslušných oblastí spoločenskej praxe (každý interný učiteľ katedry preto učí na obidvoch odboroch). Tretím špecifikom katedry je, že v študijnom programe majú významné miesto predmety zamerané najmä cieľovú skupinu nezamestnaných a Rómov, pretože pôsobíme v regióne s vysokou nezamestnanosťou a početným rómskym etnikom.

Jak vypadá život vašich studentů v prostorách školy, katedry?

Okrem výučby dvoch ročníkov diaľkového štúdia odboru sociálna práca, ktoré sa realizuje v detašovanom pracovisku v Trebišove, väčšina výučby prebieha v priestoroch FF PU na ulici 17. novembra 1, ktoré sú vybavené základnými technickými prostriedkami. Výučba niektorých predmetov prebieha v špecializovanej počítačovej učebni FF PU a v multimediálnej učebni.

Katedra má vlastnú seminárnu knižnicu a didaktickú techniku (meotary, videokameru, diktafóny, počítače, rádiomagnetofón). Priamo vo vysokoškolskom areáli sa nachádza Ústredná knižnica PU, kde je študentom dostupná potrebná knižná i časopisecká literatúra. Vzhľadom na permanentne vysoký záujem o naše študijné odbory a vysoký počet našich študentov nie je literatúra prístupná v dostatočnom počte, k dispozícii sú však kopírky (v knižnici, vo vysokoškolskom areáli).

Študenti majú prístup na internet vo voľne prístupných počítačoch v priestoroch na univerzite a v študentských domovoch. Katedra má vlastnú internetovú stránku (www.ff.unipo.sk/kvdsp), kde sú umiestňované aktuálne informácie o najnovších publikáciách, formách štúdia, aktuálnych podujatiach katedry - konferenciách, prijímacích skúškach, aktívach študentov, rigoróznom pokračovaní, skúškach, konzultáciách a i. (Na tejto stránke nájdú naši študenti, absolventi a ďalší návštevníci stránky aj propagačný materiál a informácie o možnostiach prihlásenia sa za odberateľa časopisu Sociální práce/Sociálna práca).

Čo sa týka mimovyučovacej oblasti života našich študentov chcem vyzdvihnúť angažovanosť mnohých študentov v dobrovoľníctve a charitatívnej činnosti: študenti organizujú zbierky študentov pre ľudí sociálne odkázaných, vypracovávajú alebo sa podieľajú na realizácii projektov pomoci Rómom a iným sociálne zraniteľným skupinám. Dlhodobú tradíciu a všeobecný záujem majú študenti o ples našej katedry, ktorý každoročne poriadajú denní študenti (je spojený s imatrikuláciou prvákov a s rozlúčkou s piatakmi) a zúčastňujú sa na nich aj mnohí naši absolventi a „diaľkári“.

Co všechno bude umět Váš absolvent? (absolventka)

Je to zložitá otázka, nemôžem na ňu odpovedať vyčerpávajúco, ale len v náznaku. Naš absolvent sociálnej práce ovláda základy teórie a praxe sociálnej práce, sociálnej politiky, má poznatky o úlohách štátnej správy, samosprávnych orgánov a neštátnych subjektov, získa a mal by pochopiť podstatné fakty, pojmy a princípy a metódy sociálnej práce, osvojiť si jednotlivé paradigmy, koncepcie sociálnej práce a jej interdisciplinárne súvislosti.

Vie analyzovať problematiku cieľov, obsahu, metód a foriem pomoci jednotlivcovi a skupinám, chápe rôznorodosť a komplexnosť príčin sociálnych problémov, dokáže odborne

interpretovať ich politicko-ekonomické a kultúrne súvislosti, vie aplikovať základné poznatky študovaných disciplín pri riešení sociálnych problémov, dokáže kriticky analyzovať a aplikovať celú paletu konceptov odboru a jeho problémov, efektívne rozhodovať pri výbere a použití metód, techník a prostriedkov sociálnej pomoci.

Samozrejme, všetky tieto a ďalšie cieľové profesijné predpoklady závisia od toho, s akou mierou zaujatia konkrétny(a) študent(ka) vníma informácie, plní zadané seminárne úlohy a pripravuje sa na skúšky. Môžem konštatovať, že prevažná väčšina našich študentov má snahu získať počas štúdia a odbornej praxe čo najviac poznatkov a skúseností, popri náročnosti na ich výkony, veľmi veľa študentov končí s červeným diplomom.

Absolventi obidvoch odborov sa na domácom trhu práce relatívne dobre uplatňujú. Vďaka širokému profilu absolventa nachádzajú uplatnenie v odbore, prípadne, ak nenájdu zamestnanie hneď po skončení štúdia, nezostávajú dlho evidovanými nezamestnanými. Medzi našimi absolventmi je veľké množstvo v odbornej verejnosti vysoko uznávaných a tiež masmediálne známych osobností.

Nedá mi však, aby som nespomenula jeden problém: už niekoľko rokov sa neúspešne boríme s nedostatkom učiteľov na výučbu cudzích jazykov (pre nízky plat jazykovo vzdelaní odborníci nie sú ochotní učiť na vysokej škole), a tak sú študenti odkázaní na individuálne zdokonaľovanie sa v cudzom jazyku, ak sa chcú v budúcnosti uplatniť na európskom trhu práce. Pre úplnosť však treba dodať, že mnohí naši študenti, v rámci mobilitných projektov úspešne absolvovali na viacerých zahraničných vysokých školách časť svojho štúdia.

Na jaký hodnotový systém je orientovaná Vaša škola, katedra:

Za základný smer hodnotovej orientácie našej katedry považujeme spomínanú komplementaritu teoretickej i praktickej prípravy, ktorej cieľom je nielen budovať odborný, ale aj rozvíjať ľudský potenciál našich študentov. Pre učiteľov je veľkým pedagogickým zážitkom, keď na konci štúdia s radosťou konštatujeme, ako sa zmenili, osobnostne „povyrástli“ naši študenti – našich obidvoch odborov.

Štátnice sú pre nás obdobím veľkej morálnej satisfakcie za našu (finančne nedocenenú) pedagogicko-výskumnú a publikačnú činnosť. V študijnom programe a vo výučbe predmetov odboru sociálna práca sa usilujeme o multidisciplinaritu a vyváženosť metodologických či ideologických prístupov. Nepreferujeme prístup psychologický, pedagogický, sociologický, filozofický, teologický, ani žiadny iný, ale usilujeme sa o komplexný, systémový, synergetický a holistický prístup k poznávaniu a riešeniu problémom človeka a spoločnosti.

V odborných kontaktoch s internými a externými učiteľmi zdôrazňujeme potrebu klásť vo výučbe dôraz na skúsenosť a zážitkovosť, na participatívne metódy. Príkladom môže byť jeden z povinne voliteľných predmetov študijného programu Terapia a výchova dobrodružstvom a zážitkom, v rámci ktorého si študenti v konkrétnej navodenej krízovej situácii v teréne overujú a dotvárajú prosociálnosť, emocionálnu a sociálnu inteligenciu, svoj zmysel pre realitu, spoluzodpovednosť za konkrétne riešenie zložitého a náročného problému skupiny.

Podobne možno uviesť ďalšie predmety, kde sa zdôrazňuje zážitok, empatia a humanita: Metódy sociálnej práce so závislými jedincami, Metódy sociálnej práce s Rómami, Metódy sociálnej práce s nezamestnanými, Metódy sociálnej práce s obetami násillia, Základy

psychoterapie a socioterapie apod.

Za osobitne dôležitú súčasť profesijnej prípravy našich študentov považuje zapájanie študentov do riešenia vedecko-výskumných tém katedry, preto venujeme veľkú pozornosť výučbe metodologických predmetov, seminárom k ročníkovým a diplomovým prácam, usilujeme sa o udržanie vysokej kvality písomných kvalifikačných (ročníkových, diplomových a rigorózných) prác. Aj vďaka tomu posledných rokoch dve naše absolventky odboru Sociálna práca (Mgr. Mária Sabolová – 1998) a Andragogika (Mgr. Martina Semešiová :: rozhovor :: oslava – 2000) získali v súťaži absolventov vysokých škôl prestížnu Cenu Ľudovej banky za vzdelanosť, viacerí študenti získali ocenenia časopisu Sociológia a Slovenskej sociologickej spoločnosti SAV v súťaži diplomových práce v odbore Sociológia.

Navázali ste spolupráci s niektorou zahraničnou školou (katedrou)?

Najintenzívnejšie a systematické kontakty máme s Katedrou sociálnej pedagogiky Fakulty vied o výchove Lodžskej univerzity v Poľsku. Okrem spomínanej výmennej odbornej praxe sa v poslednom desaťročí sústreďujeme na spoločné odborné stretnutia učiteľov, ktoré striedavo absolvujeme v Poľsku a na Slovensku.

Vďaka tomu sme vydali tri spoločné zborníky:

- Výchova a vzdelávanie v procese spoločenských zmien (1994),
- Problemy teoretyczno-metodologiczne pedagogiki społecznej i pracy socjalnej. Z warsztatów badawczych polsko-slowackich (2001) a
- Kvalita života a ľudské práva v kontextoch globalizácie a výkonovej spoločnosti (2002).

V súčasnosti pripravujeme spoločnú monografiu zameranú na problematiku metód sociálnej práce v inštitúciách a Krátky slovensko-poľský a poľsko-slovenský slovník odborných termínov z oblasti sociálnej pedagogiky, andragogiky a sociálnej práce.

Podnetné aj pre rozvoj študijného odboru sociálna práca sú kontakty so „sesterskými“ katedrami andragogiky v Českej republike: Katedrou andragogiky a personálneho řízení FF UK v Prahe a Katedrou sociologie a andragogiky FF PU v Olomouci. Spolu s Katedrou andragogiky FF UK v Bratislave sa stretávajú viacerí zástupcovia katedier takmer každý rok, vždy na jednej z uvedených akademických pôd na Slovensku a v Českej republike.

Na týchto stretnutiach sa vzájomne informujeme o inováciách študijných programov, o zameraní vedeckého výskumu, o odborných podujatiach, recenzujeme si odbornú literatúru a pod. Treba dodať, že súčasťou obsahu študijného odboru Andragogika na všetkých uvedených katedrách je aj zameranie na vzdelávanie a výchovu v oblasti sociálnej práce.

Rovnako podnetné sú pre nás účasti zástupcov škôl sociálnej práce z univerzít v Českej republike (najmä z Ostravy, Brna, Hradca Králové, Českých Budějovic, Ústí nad Labem, Opavy) a Poľskej republike (najmä zo Rzeszowa, Krakova, Olstyna) na spomínaných vedeckých konferenciách. Uvítali by sme, keby sa zintenzívnili vzájomné výmenné prednáškové pobyty učiteľov katedier sociálnej práce i andragogiky.

Informace o přijímacím řízení:

Prijímacie skúšky majú v posledných troch rokoch iba písomnú formu. V budúcom školskom roku by sme sa chceli na sociálnej práci vrátiť ku kombinácii písomnej a ústnej formy, pretože tak dokážeme lepšie zistiť osobnostné predpoklady uchádzačov pre štúdium sociálnej práce. Preverovanie vedomostí a schopností je dané obsahom a rozsahom gymnaziálneho

učiva predmetov náuka o spoločnosti, slovenský jazyk a literatúra a biológia človeka.

Písomná časť má tri súčasti: test všeobecných vedomostí, pojmy a prípadová štúdia. Vyžaduje sa predovšetkým pochopenie faktov, schopnosť tvorivého a asociatívneho myslenia a najmä vedomosti, ktoré signalizujú záujem o zvolený odbor. Pri hodnotení písomného prejavu sa kladie dôraz na úroveň kultivovanosti v slovnej zásobe, tvorivosť, prehľad v spoločensko-politických a kultúrnych javoch a udalostiach. Motiváciu o štúdium odboru posudzujeme najmä podľa poznatkov uchádzača z jednotlivých súčastí náuky o spoločnosti.

Ústnu časť absolvujú iba uchádzači, ktorí uspeli v písomnej časti. Ústna časť prebieha v skupine. Formou riešenia konkrétnych úloh bude mať uchádzač príležitosť prejsť empatiu, asertivitu, schopnosť počúvať iných, porozumenie pre ľudí v núdzi a sociálno-psychologické predpoklady pre odbornú prácu v sociálnej oblasti. Zadávame úlohy na riešenie problémov nezamestnaných, zdravotne a sociálne postihnutých, mladých rodín, opustených detí, utečencov, bezdomovcov, starých ľudí, narkomanov, alkoholikov a pod. Nesledujeme pritom schopnosť uchádzačov profesionálne zvládnuť úlohy na vybrané témy, ani memorovanie naučených definícií, ale vyjadrovacie schopnosti a sociálnu inteligenciu.

Počty uchazečů a studentů:

Každoročne sa na štúdium sociálnej práce hlási v priemere 7-10 krát viac a na odbor andragogika 5-krát viac uchádzačov ako dokážeme prijať s ohľadom na personálne a priestorové možnosti katedry. Pre nasledujúci školský rok prijmem na sociálnu prácu v oboch formách štúdia 80 a na odbor andragogika vyše 60 študentov.

V školskom roku 2004/5 bude na katedre študovať 476 študentov, z toho v odbore sociálna práca 194 študentov denného štúdia a 121 študentov ŠPZ štúdia a v odbore Andragogika v dennom štúdiu 95 študentov a v ŠPZ 69 študentov. V rigoróznom pokračovaní je v oboch odboroch prihlásených 89 absolventov, aj z iných fakúlt na Slovensku, z toho každoročne obháji titul PhDr. 5-8 študentov. Okrem uvedených foriem štúdia otvoríme podľa záujmu aj kurzy v rámci celoživotného vzdelávania.

Informace pro uchazeče:

V budúcom školskom roku plánujeme pre uchádzačov vydať zbierku úloh a poriadat konzultácie k prijímacím skúškam. Podrobnejšie informácie budú včas uvedené na internetovej stránke katedry.

Adresa školy:

KATEDRA VZDELÁVANIA DOSPELÝCH A SOCIÁLNEJ PRÁCE

(* pozn. webmastra - rok 2004, v súčasnosti - 2009 - Inštitút edukológie a sociálnej práce s dvomi katedrami - Katedrou sociálnej práce a Katedrou andragogiky)

FILOZOFICKEJ FAKULTY PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE [[mapa](#)]

ul. 17 novembra 1, 080 78 Prešov

tel./fax: 00421-51/757 08 17, 00421-51/757 08 17,

www.ff.unipo.sk/kvdsdp (stará verzia webstránky)

Představení projektu:

V rámci foriem celoživotného vzdelávania pripravila katedra viaceré 4-semestrové projekty profesijného vzdelávania: Na žiadosť Akadémie vzdelávania sme pripravili a zrealizovali kurz Základy andragogiky pre riaditeľov okresných pobočiek Akadémie vzdelávania na Slovensku. Na žiadosť Vyššieho územného celku (VÚC) Prešov sme pripravili kurz Základy

sociálnej práce pre vedúcich pracovníkov zariadení sociálnej pomoci a odborov sociálnych vecí VÚC, ktorí absolvovali vysoké školy nehumanitného smeru. Pre absolventov magisterského štúdia odboru sociálna práca a andragogika pripravujeme dva vzdelávacie projekty: Manažment sociálnej práce a Socioterapia pre sociálnych pracovníkov.

V oblasti záujmového vzdelávania a rozvoja príležitostí na kvalitné trávenie voľného času obyvateľov prešovského regiónu sme pripravili projekt a iniciovali založenie Univerzity tretieho veku (UTV) na Prešovskej univerzite. Vznikom UTV (v školskom roku 2004/2005) sa Prešovská univerzita bude môcť zaradiť medzi univerzity, ktoré naplňajú svoje poslanie aj vo vzťahu k ľuďom v pred dôchodkovom a dôchodkovom veku.

Študenti odborov Andragogika a Sociálna práca tak budú môcť v rámci odbornej praxe a riešenia tém ročníkových a diplomových prác participovať na rozvoji a výskume života na UTV.

Ďalším projektom je Koncepcia rozvoja dobrovoľníctva študentov katedry a Prešovskej univerzity, ktorý sa začne realizovať od najbližšieho školského roka a jeho zámerom je nielen rozširovať priestor pre verejnoprospešné aktivity študentov vo voľnom čase, rozvíjať ich skúsenosti v tejto významnej oblasti sociálnej práce, ale aj podnecovať dospelé obyvateľstvo k dobrovoľníctvu a dotvárať dobré meno Prešovskej univerzity v regióne.